

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corona Avrea Svper Mithram Romani Pontificis

Raynaud, Théophile

Romae, 1647

Punctum IX. Proluditur expeditioni locorum è SS. Patribus, quæ Aduersarius pro bicipiti Ecclesiæ corpore addensauit; positis cautionibus ad innoxiam Patrum allegatione[m]. Quid circa singulas ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10481

8 Superuacaneum sit, de pluribus Conciliorum testimonijs pro vnico Ecclesiæ capite S. Petro, excluso S. Paulo, appendendis, sollicitum esse. Cæci enim videri possunt, qui hanc veritatem in omnibus propè Concilijs non vident. Nec minùs cæci, qui contrarium videre se in sacris Concilijs, sua delusi imaginatione arbitrantur. Et verò authore Tertulliano, duæ sæpè cæcitatibus species concurrunt, non videntium ea quæ sunt, & quæ non sunt (vt ipsi quidem arbitrantur) videntium.

PUNCTUM IX.

Proluditur expeditioni locorum è SS. Patribus, qua Aduersarius pro bicipiti Ecclesiæ corpore addensavit, positis cautionibus ad innoxiam Patrum allegationem. Quid circa singulas peccarit Aduersarius, tantum generatim.

VNT SS. Patres tantæ venerationi apud Catholicos, quantæ contemp-
S ptioni apud hæreticos. Hi enim (quod Anastasius Sinaita^a, & Vincentius Lyrinensis^b admonuerunt, & rectè quoad nuperos Sectarios tradidit ratione sua quinta Campianus, & Florimondus Remondus^c, nouitiæ hæreseos natales describens, ac Melchior Canus^d, ac Iurgeuitius libro cui titulus testes noui Euangelij, nullus & nemo^e, Patres obfirmatissimè despiciunt, causati quod sint homines; quasi & ipsi Patrum criminatores non sint homines. Catholicici è con-
 tra-

^a cap. 17. d. n.
 7^e
^b c. 40. comm.

^c lib. 3. cap. 11.

^d lib. 7. cap. 1.

^e cap. 5.

trario (imitatione S. Augustini ^a, qui disputans cum Iuliano, studiosè SS. Patres pro se adducit & collaudat, sequendosque demonstrat) maximi omnium faciunt Patres : quippè qui organa sunt & fistulæ Spiritus sancti, sua ad nos responsa & oracula ; per os Sanctorum qui præcesserunt, transmittentis. *Admirabiles S. Spiritus Consiliarios*, scitè vocavit Leontius ^b rectè statuens, qui Patres in veritatem aliquam consentientes audire contempserit, peccare in Spiritum sanctum, qui SS. Patres affluit. [Post enim Apostolos, & Prophetas, Doctores posuit in Ecclesia Deus, secundùm providentiam Spiritus sancti incomprehensam, in Opus ministerij ad ædificationem Corporis Christi. Quare qui Patres illos non recipit, qui in Ecclesia clari & celebres sunt, planè ordinationi & constitutioni Dei resistit.] Haud aliter Theodoretus, cum nefaria dogmata, quæ tunc increbuerant repellenda suscepisset, triplici in eam rem dialogo, Orthodoxum cum Eraniste, siue Hæretico, emendicatore veterum deliriorum committens, SS. Patrum testimonia, magnis eorum attextis præconijs annumeravit. Hancque ait esse maximè accommodatam rationem dedocendi errores, si Sanctorum Patrum vestigijs inquirendis opera detur. [Hoc enim solent facere viatores, quando à via regia deflexerint, vt semitas considerent, si aliquorum recedentium, aut venientium pedum typos habeant, aut hominum, aut equorum, aut asinorum, aut mulorum : & quando inuenerint, instar canum vestigia persequuntur, nec priùs desistant, quàm rectam viam recuperauerint.] Grauitè id quoque, in Marci Ephesini confutatione, infixum video à Gregorio Protosyn-

^a *let in Iulio. c. 4. & lib. 2. c. 10. & lib. 4. contra duas Epistol. in fin. aliaq. annot. uis in eam vè Stapletonius lib. 7. de princ. à cap. 12. b lib. 1 contra Nestor. & Eran. 176.*

^c *extat ad cal. cam Concilij Florentini plenioris.*

2. Nec duntaxat cum fidei causâ agitur, vt agebatur à prædictis, sed etiam in quacumque disputatione, etiam morali, aut philosophica, magnum habere momentum

par

a dialog. 1.

par est Patrum Iudicium, iuxta illud Cæsarij ^a, qui è Patribus se profecturum, non modò quoad fidei dogmata, sed etiam quoad alia non pauca quæ excutit, disertè profitetur. [Non quædam (inquit) propriè mea leuiaque proferam, sed quæcumque clarorum Beatorumque Patrum prata peragrans, de illorum rosæto collegi. Quorum rosæ aqua è latere Dei, ac sermonis, qui carnem adsumpsit, manante, rigantur; & à iugi sanguinis indidem orti riuo, rubro colore tinguntur, totumque mundum suauis odoris fragrantia replent: qui & splendore suo firmamenti luminaria vincunt, & vitæ sermonem continent: quorum ellychnium nunquam decedit, & lucerna non comminuitur, & oleum non absimitur, & lampas non quassatur, & flamma non extinguitur. Nam Crucem gestant pro virga, Euangelia pro perâ, charitatem pro pedo ac fistula, quibus omnibus Christi gregem rationis participem pascunt.] Hoc ipsum fuisse grauium-

b hom. 3 super missus est.

de rebus fidei, constat ex S. Bernardo dicente ^b: [Libenter vbi mihi congruere video, verba Sanctorum assumo, quo vel ex vasculorû pulchritudine gratiora fiant quæcumque in eis lectori apposuerim.] Scitè quoque Petrus Cellensis ^c. Hæc (inquit) ideò summatim de dictis Sanctorum recolligo, vt si opusculum nostrum propter se displiceat, vel propter Sanctorum sanctas reliquias non vsquequaque abijciatur. Et si enim ligneam pixidem propter se non suscipio, tamen quia continet Sanctorum corpora & ossa, debita veneratione illam excipiens, summis digitis, lotisq. manibus, tenens lignum, aliter quàm lignû honoro.] Id verò perindè esse, atque agresti plantæ mitem surculum indere, atque ad eò & fructuosè, &

d Initio Hæmetri.

laudabiliter fieri, scitè dixit Gregorius Nyssenus ^d.
3 Cogor tam disertè cõtestari sensum Catholicorum omnium de SS. Patrum authoritate, quia Aduersarius per-

perpetuus est in querelis de Patrum contemptione, quos ab ijs quibuscum diffidet quoad hoc negotium, neglectos exoptulat. Nec in hoc duntaxat negotio, sed etiam in alijs plerisque, & ipse, & eius symmistæ, nouitates periculosas pro quibus inducendis satagunt, non aliunde magis quàm à Patrum suffragatione communiunt; deplorantes quod qui ab eis dissentiunt, non legerint Patres, aut floccifaciant, non adhærentes ijs, quæ apud Patres à se reperta, & inde educta in publicum, exosculari omnes antiquitatis Christianæ studiosos par fuerat. Eoque res deducta est, vt in materijs grauissimis, coëcutiuisse hætenus omnes Doctores, præsertim scholasticos, nec peruidisse, quid antiqua doctrina tulerit, ob negligentem, aut nullam SS. Patrum lectionem, audiamus: maximè verò circa negotia gratiæ diuinæ, & libertatis humanæ, & prædestinationis Electorum, multa, & noua, & ad hanc diem in scholis Catholicorum inaudita, paucis ab hinc annis sunt producta, quæ vnus D. Augustini studiosa multorum annorum peruolutatione, feruntur deprehensa: quale est, quod nulla detur gratia sufficiens, quod liberum, & voluntarium non differant, quod Christus non sit mortuus pro reprobis, sed pro Electis tantùm. Audiuntur etiam, qui ex iurgi antiquorum Scriptorum scrutatione, deprehendisse se dicant, formas, & materias aliquorum Sacramentorum, longè alias olim fuisse, ac nunc esse posse, quàm nunc existimant passim Doctores. V.g. materiam Baptismi posse esse vinum, & humorem quemcunque stillatitium: materiam Confirmationis proximam, non esse Chrismationem: formam qua conficitur Eucharistia, esse illa verba Canonis, *vt nobis Corpus & Sanguis fiat*. Formam sacramenti pœnitentiæ, esse deprecationem, non sententiam iudicalem. Adulterio interueniente, abrumpi vinculum coniugale, ita vt non tantùm thori seiunctio, sed

Q

etiam

etiam substantiæ matrimonij disruptio fiat; ac proinde fas sit alteri coniungi.

4. Alia ad quæ tinniant ambæ sapientum aures, excogitantur & produntur in dies, nixa semper antiquorum sensu, & diligenti SS. Patrum perscrutatione. Ac ni benignum numen secundet omina, verendum est, vt fendant initia, ne sapientissimus ac religiosissimus P. Bruno d'Affringues, qui Generalem Præfectum Cartusianorum ante annos paucos agebat, fuerit verus vates. Memini audire optimum Patrem, cum eum aliquando in magna Cartusia officij gratia inuiserem, timentem Ecclesiæ, timentem Catholicæ fidei, ab hac serutorum veterum, tam sedula, per nonnullos quos nominabat, seruatione. Nec id agebat, vt notaret eos quos Vincentius Lyrinensis cum petulante Noëmi filio componit; qui nuditates parentum retegunt, & alijs ridendas proponunt, cum deberent occulere & operire silentio: sed eos notabat, qui vel refodiendis veteribus scriptis, quæ altius infodi præstitisset, infectionem puritati doctrinæ sanæ molliunt inferre, vt Bertrami, Abelardi, Guillelmi de Sancto Amore, VVicleffi, & aliorum impiorum scriptorum è tumultu in quo foetebant, Editores; quod nuper factum indignissimè à Goldasto: vel qui probatorum Patrum scripta, peruersa interpretatione corrumpunt, eo legentes animo scripta Patrum, vt vel præconceptionibus ipsorum legentium astipulentur, eoque Patres trahant quò ipsi priusquam ad legendum accederent, animo destitissent eos abstrahere: vel nouitatis alicuius qua se non absque graui authore notabiles præbeant, argumentum subministrant, parum solliciti, quod ea ratione firmamenta probatæ doctrinæ in discrimen adducant: ijs meritò in ea studij anomalia annumerandi, quos Theodoretus a sola temeritate, & præfidenti nouandi ausu gloriam captasse commemorat, & meritò damnat.

a dialog.

5 Et

Et olim quidem Scripturæ sacræ lectio, erat ad hūc modum improvidis in muscipulam : vt propterea non defuerint, qui scripturam librum hereticorum vocarent, eo quod peruersi homines sacris scriptis ex se optimis, vitio suo abuterentur ad cudenda exitialia dogmata . Vnde tanta hæreticorum sollicitudo de abroganda fide omnibus planè dogmatibus, quæ liquidis & apertis scripturæ testimonijs non confirmarentur ; prorsusque excludenda traditione & Patrum scriptis quantumuis consentientibus deprecandis. Quæ nostratum sectariorum peruersitas, pridem à Vincentio Lyrinensi * explosa est, & prius etiam à S. Hilario in opere ad Constantium . Nunc è contrario timendum esse pronuntiabat, is quem dixi sapientissimus Bruno, æui sui Oraculum, ne traditio in SS. Patrum libris delitescens , apud improvidos malè Sanctorum scriptis incumbentes, fieret sementis errorum ; quod re ipsa proximis annis experti sumus . Nec dum scæx huius abusionis est exinanita. Suntque qui de ea hodieque hauriant avidissimè .

* cap. 35. tom. 6
mon. in fine.

6 Quod is ipse noui dogmatis Faber cum quo ago, tam studiosè Patres euoluens, & vbiuis Patres crepans ; eorumque autoritate sensus novos alijsque scholæ Doctoribus planè incomptos communiens, hoc nominatim loco diligentiam extraordinariam prodiderit , consarcinandis Patrum dictis , quibus suam de bicipiti Ecclesiæ corpore nouitatem stabiliat : placuit, extricationi locorum, quæ ille addensauit, proludere, nonnulla inter legendum Patres declinanda, annotando ; in quæ Aduersarium offensasse contendo, & exhibito specimine locorum, quæ ille aceruauit, testatum faciam .

7 Illudq. in primis obseruatum volo, vt de sensu Patrum, non ex vno aliquo verbulo obiter, ac præter institutum emisso, feratur iudicium ; præsertim si illud verbum inter concertandum exciderit . Huius moniti op-

Q 2 por-

portunitas, non est, quod operosè suadeatur, cum constet eius defectu; plerumque graues Patres perlectorum non attentorum imprudentiam, grauatos esse; sic enim S. Gregorius Thaumaturgus, quod agens contra Aelianum, Ethnicum hominem, aliquid minùs exactè ad amussim Theologicà de Patris, & Filij distinctione scripsisset; erroris quem Sabellius tradidit, est accusatus; sed à S. Basilio^a defensus; eo quod aliud cum Gentili agens, minùs exactè quam si ex instituto rem traderet, esset locutus. Id quod etiam S. Athanasius^b in Origene excusauit, quod in palæstra, (vt ait) & inter concertandum, præter institutum de quo tunc agebatur, aliquid incommodè contra veram propriamque sententiam dixisset. Quid quod in ipsorum Conciliorum definitionibus, aliqua interdum obiter & præter institutum addita, non modò patuerunt calumniæ, sed apertè sunt improbata? Vt quod de Angelorum corporeitate obiter admissum, est, inter tradendum doctrinam Catholicam, de sacrarum Imaginum veneratione. Et eodem loco habent aliqui, quod de vtraque creatura spiritali & mundana, simul producta, traditum est in Concilio Lateranensi. Est quod in hac parte minùs æquum censeamus primatus S. Pauli patronum; quod afferat pro eo primatu loca aliquorum Patrum, qui inter certandum cum Hæreticis, vrgent successionem Episcoporum in Romana Ecclesia: & quia splendor S. Pauli est omninò insignis, eum adiungunt S. Petro, non tanquam Coëpiscopum vniuersalem, sed vt cooperatorem nauum, & eiusdem vbique cum S. Petro sententiæ in dogmatibus. Hoc obiter à quibusdam Patribus prolatum, ad ostendendum hæreticis assertorum & plâtorum primorum, Catholicæ fidei in orbis Metropoli eximium splendorem, Aduersarius rapit tanquam indubium primatus S. Pauli argumentum, quod quanti esse debeat, vides ex proximè dictis.

^a *epist. 64.*

^b *lib. de decr. Nicenæ Synod. 41.*

8 Optimum deinde est monitum, quod S. Hilarius ^a grauiter infigit, obtestans, ne iudicium feratur ex vna aliqua libri particula à reliquo corpore auulsa, sed ex totius libri lectione, vt quæ sit mens authoris liquidius certiusque innotescat. [Oro (inquit) vos per Domini misericordiam, vt quia mihi ad vos de diuinis (vt voluistis) rebus, & de fidei nostræ intemerata conscientia erit per literas has sermo, ne quisquam de me ante sermonis consummationem per literarum exordia existimet iudicandum. Iniquum est enim, nisi comperta vsque ad finem ratione dictorum, præiudicatam sententiam, ex initijs quorum causa adhuc ignoretur, afferre: cum non de inchoatis ad cognoscendum, sed de absolutis ad cognitionem sit iudicandum. Est enim mihi de quibusdam metus, quos vereor, nolle omnia ea quorum absolutio à me in consummatione erit præstanda, cognosci; dum verum intelligi, ex his quæ absoluentur, euitant. Sed quisquis hæc legenda, & cognoscenda suscepit, modum sibi, atque mihi patientiæ fidelis indulgeat, & vsque ad absolutionem vniuersa percenseat.]

^a lib. de Synodis sub initio.

9 Præclarè in eandem sententiam his verbis S. Eulogius, de quo sic Photius ^b, referens breuiculum Apologetici ab eo conscripti pro tomo S. Leonis, perperam ab aliquibus deprauati. [Legem constituit & canonem, scripta non oportere diiudicare ex parte: neque fragmenta quedam sumendo, ex his de tota scriptoris mente iudicium ferendum. Hos enim Propheta execratur, *Veh Prophetis, qui sequuntur spiritum suum, & nihil vident.* Hanc legem ac regulam, & Patrum nostrorum decreta confirmant.] Adducit in hanc rem Eustathium Antiochenum, & Basilium; & contrarium usum quem hic improbamus, ait non esse nisi hæreticorum, qui per eam abusionem SS. Petrum & Paulum Apostolorum Principes, reos fecerunt pinguium errorum, Quin etiam Seuerus

^b Cod. 125.

RUS.

rus Hæreticus (vt ibidem refertur) hunc Canonem comprobauit, non oportere per aliquot fragmenta & diuisiones, scriptoris pietatem iudicare. Seueri enim hæc verba sunt, ad Iulianum Halicarnassæum. [Oportet igitur præceptiones Sanctorum Sanctæ Ecclesiæ Doctorum, per occasionem perfectè legere, & non singulatim omnia proferre, & de toto sensu periculosè coniectare. Hoc & in Apostolicis ac in Euangelicis scriptis, atque adeò in omni diuinitus inspirata scriptura seruandum est, quando non in vna voce, scilicet Epistolæ, vel operis, collocanda est scriptoris pietas.] Planè de comedente exiuit cibus, vt in simili dixit Theodoretus^a, sed vt addit de Seuero S. Eulogius, refixit hunc canonem ipsemet Seuerus, iudicās de S. Leonis Epistola ex fragmentis malè decerptis, non ex continua textura Epistolæ vniuersæ, de quo meritò exoptulat S. Eulogius. Qui item, vt ad calcem breuiculi primi huius libri ab eo editi, obseruat Photius, moniti huius neglectu, calumnijs grauatus est ab incircumspectis lectoribus, ex paucis particulis eius opere vniuerso sententiam ferentibus. Vnde sic concludit Photius. [Oportet integrum auditorem, scriptoris scopum inuestigare, & totius scriptionis seriem considerare.] Huius cautionis necessitas, quanta fuerit Aduersario bicipitis Ecclesiæ fabro, & ex locis non paucis, quæ superius sunt prolata manifestum esse potest, & fiet in sequentibus manifestius. Non rarò enim paucis verbis à reliqua disputatione auulsis, & vt cum Apuleio infra dicam, solis excerptis, & ab ordine suo seiugatis, inædificat nouitatem suam parum pensi habens, quid integra scriptione contineatur.

10 Cautio alia priori contermina, est, ne in referendis Patrum dictis, similes simus monoculis, aliqua apud Patres alicubi videntes, nec considerantes, quæ eodem libro, aut alibi, ipsi explicatiùs pro veritate tradant. Hoc qui

^a lib. 3. contra
Gracos.

qui in legendis & referendis Patribus faciunt, monoculos esse ait Anastasius Sinaita ^a agens de quodam loco S. Dionysij, qui cum paulò obscuriùs aliquid contineret de Christi operationibus, rapiebatur à Seuerianis, ad cōfirmendam impietatem suam, de naturarum in Christo confusione: cum tamen extarent apud S. Dyonisium illustria loca in quibus explicatissimè veritatem Catholicam exponeret; & æquum fuerat ea loca non præteriri, vt de tanti Patris mente constaret. Hoc non modò inter varios Patres faciendum est, ijs qui subobscuriùs locuti videri possunt, per eos qui clarè ac perspicuè veritatem tradiderint, explicatis, vt faciendum admonebat Bessarion ^b agens pro vnione in Concilio Florentino: sed multo magis idem præstandum est; cum vnus & eiusdem Patris locus vnus, videri potest subobscurior, alia verò multa suppetunt perspicua, in quibus veritati catholicæ, aut solidæ doctrinæ astipuletur.

Egregiè in hanc rem, S. Cyrillo allegato Facundus ^c, & rationem reddit: [Nam quemadmodum calumniantium Hæreticorum est, ex dubijs & obscuris, quæ certa & manifesta sunt, malè interpretari; ita solitum est prudentiæ ac pietatis catholicæ, ex indubitatis atque euidētibus, & firmare ambigua, & latentia declarare. Iubebat id ipsum S. Eulogius ^d, cum Epistola dogmatica S. Leonis dicta à Græcis *Columna*, malignè à quibusdam sugillaretur dum nolent in ea videre, quæ perspicua erant, & vltro cœcutirent vbi volebant: adducitque in eam rem Eulogius S. Basilium, quem moniti, quod hinc suggestimus, laudat authorem. Non adhibuisse Aduersarium hanc cautionem, liquebit cum monstrauerimus, Patres quos pro se allegat, ibidem, aut alibi, omnia alia tradere.

II. Et hoc quoque deuitandum maximè in Patribus allegandis, ne obtorqueantur, ita vt vel renuentes cogantur.

^a cap. 13. § 11

^b 7°

^b cap. 4.

^c lib. 9. cap. 5.

^d apud Photiū:
Cod. 235.

^a lib. 1. de Tri-
nit.

gantur dicere, quod lector anteoccupatus exoptat. Ve-
tabat hoc facere S. Hilarius, cum sic admoneret. [Opti-
mus lector est, qui dictorum intelligentiam, expectet ex
dictis, potius quam imponat; & retulerit magis; quam
attulerit: neque cogat id videri dictis contineri, quod
ante lectionem præsumpserit intelligendum.] Experti
id sunt à laijs tortoribus suis verius quam lectoribus,
Patres omninò multi; vt Hieronymus: qui in opere
aduersus Iouinianum visus est damnare nuptias, quia
eius sententia calumniosè detorta est, etiam si illo ipso
opere sæpiùs negasset se nuptias improbare, quamuis ne-
que laudaret præ virginitate, & huic exæquari non susti-
neret. Itaque manifesta fuit sententiæ tanti Patris de-
torsio, ob quam calumnia est oneratus, vt ipse latissimè
demonstrat, signatis varijs sui operis locis, ferentibus
quod dico, contexta in eam rem longa apologia ad
Pammachium ^b.

^b epist. 50.

12 Sed vix vllius Patris sententiæ, magis vnquam
huic incommodo obnoxia fuerunt, quam S. Augustini.
Eam hæretici omnes, tametsi reliquos Patres calcant,
iactare iam olim soliti. Berengarius & Affectæ, vno ferè
nitebantur Augustino, vt apud Guitmundum, videre
est ^c, qui idcirco Berengarianos alloquens ait ^d *Augu-
stinus vester*; cum tamen ex eodem Guitmundo & Lan-
franco de sincera D. Augustini sententiâ Berengario pro-
fus contraria, non sit dubitatio. Eundem Augustinum
^e Serapion hæreticus in consuetu cum Arnobio iuniore,
tantoperè commendabat, vt non dubitaret, vel mini-
mum refragantes Augustino, notare hæreseos. Claudius
Taurinensis Iconoclasta, apud Dungalum, cum omnes
alios Patres reijceret, adhærere se tamen Augustino, pro-
fitebatur. Dungali verba sunt, de Claudio. [S. Augusti-
no lasciue blanditur, & adularur, singulari eum præfe-
rens laude; quasi suæ fauorem recordiæ: Et cum sit om-
nium

^c lib. 3. initio.
^d in libri me-
ta.

^e lib. 2. sub fin.

nium artium inscius liberalium, nititur procacissimè, ipsius Dialectica per se ipsum sine vllò vti magisterio; & ad ea, quæ affirmare maluerit, ipsam imprudentissimè detorquet. Sicut per hoc eiusdem exemplum, quod prauo sensu ex libro de Trinitate octauo arripuit, memorias Sanctorum non esse orationis studio appetendas, eorumque reliquias despectui, atque odio esse habendas, voluit astruere.] V Vicleffus tantoperè B. Augustinum celebrabat, & doctrinæ suæ authorem iactabat, vt vellet ab eo cognomen trahere, & dici *Ioannes Augustini*, vt VValdensis refert ^a. Calvinum perpetuò iactare stantem à suis partibus Augustinum, notius est, quàm vt moneri oporteat. De Mociano & Fausto, adscribo locum Facundi, quo istos ex vsu solemnè omnibus Hæreticis Augustinum Ducem suum obtendere, detortis peruersè S. Doctoris sententijs, sic exoptulat ^b. [Mocianus volens ad interdictam transgressorum communionem, ignaros quoque deflectere, quædam B. Augustini dicta circumfert: & quæ ille contra Donatistas conuenienter locutus est, inconuenienter ipse ad decipulam simplicium, causæ nititur aptare præsentì. Sic aliquando Faustus Gallus, in quæstione liberi arbitrij, malè intellectis, & incongruè adhibitis ipsius B. Augustini sententijs, falsebat, & in assensionem sui erroris inducebat incautos: qui tamen à S. Fulgentio Ruspensi, detectus atque conuictus est. Quid autem in hoc miremur? Neque enim meliùs loqui potuit Augustinus, quàm Prophetæ, quàm Apostoli, & Euangelistæ, quorum verbis similiter malè intellectis & incongruè adhibitis, tam multi Hæretici suos defendere conantur errores.] Lubens hæc retuli de familiaribus cuiuscumque Nouatori S. Augustini sententiarum detorsionibus: tum quia Aduersarius figmentum suum de bicipiti Ecclesiæ D. Augustino à se obtorto adscribit: tum quia hodie portenta nouitatum de gra-

^a lib. I. doctr.
cap. 34. m. 4.

^b l. contra Mo-
cian. initio.

R uiffi-

uissimis doctrinae reuelatae capitibus, circa gratiam Dei, & humanam libertatem, Diui Augustini sententijs quas haecenus nemo perceperit, inaedificantur.

a Actio, 6. to 2.
initio.

13 Denique vt hanc cautionem concludam, obseruant Epiphanius Diaconus^a in VII. Synodo, haereticos omnes obstipio capite & ore minimè tecto, repugnantissimas afferentes opiniones, voces Patrum suffurari; & illis in suam prauitatem detortis, adscribere sua commenta. Et addit. [Qui spiritualement impugnant Hierusalem (videlicet Catholicam Ecclesiam) configurantur quodammodò ijs, qui terrestrem Hierusalem oppugnabant. Student enim Patrū vt i sermone, quemadmodum Rhapsaces aliquando Hæbraica lingua contra Israëlẽ vfus est. Siquidem contra Patres & Catholicam Ecclesiam, haeretici isti, Patrum doctrinam, & Ecclesiasticam vocem vsurpant. Sed à fructibus eorum, ait Dominus, cognoscetis eos; assimilantur enim sepulchris dealbatis, quæ foris quidem hominibus speciosa videntur; (quomodò & hi Patrum quidem verbis tecti) intus autem ossibus & impuritate omni; cadauerum inquam, & fœditarum dogmatibus scatent. Nos autem eorum sepulchrum aperientes, omnem eorum impuritatem, ad lucem manifestam producamus; maximè quia iuxta libidinem suam, ea quæ à Patribus Sanctis in Ecclesia Catholica tradita sunt, peruertunt, & vocibus quidem iisdem vtuntur, sed sententiam deprauant.]

b lib. 1. ep. 14.
& lib. 5. epist.
18.

14 Non damno Aduersarium cum quo ago, haeticum pronuncians: quia vt rectè statuūt Etherius & Beatus aduersus Elipandum disputantes, nec non Petrus Damiani^b, vt quis hæresim formalem incurrat ac simpliciter dictam, necesse est, vt pertinaciter inhæreat parti, quam suo iudicio probat & eligit, contra sensum Ecclesiæ, & doctrinam Sanctorum. Idque volebat S. Hieronymus, cum diceret; errare possum, haeticus esse non pos-

possum ; quia scilicet non inhærebo pertinaciter sensui meo, neque aduersus Ecclesiæ scita cristas erigam ; quod ad hæresim formalem, & consummatam est necessarium : ita vt hæc sit veluti anima hæreseos . Cum igitur non constet de Aduersarij animo, tum quia subdolè latuit, tum quia ante definitionem Ecclesiæ scripsit, ea verò euulgata quam mentem induerit, me latet ; non potest ipse hæreticus dici . Eius tamen sententiam, Ecclesia notauit hæreseos. Quo ergo tantus apparatus doctrinæ Patrum, pro Ecclesia bicipiti, proq. S. Pauli primatu ?

15 Manifestum ex hoc euentu est, tantam turbam Patrum, quantam Aduersarius addensauit ; per detorsionem, ad huius nouitatis patrociniū fuisse pertractam, contra quàm hac cautione admonemus ; qua remoueri à lectore volumus eam anteoccupationem, qua nullum est lectioni inficiendæ præsentius venenum. Notauit hoc perbellè Gulielmus Abbas S. Theodorici, informans Cartusianos de monte Dei . Præscribens enim illis, quæ seruare legendo oporteret, inter alia ait . [Intentioni seruit lectio . Si verè in lectione Deum quærit qui legit, omnia quæ legit, cooperantur ei in bonum, & captiuat sensus legentis, & in seruiturem redigit omnem lectionis intellectum in obsequium Christi . Si in aliud declinat sensus legentis, omnia trahit post semetipsum ; nihilque tam sanctum, tam pium inuenit in scripturis, quod seu per vanam gloriam, seu per distortum sensum, seu per paruū intellectum, non applicet, vel malitiæ, vel vanitati .] *Scripturas* hîc intellige, non diuinas duntaxat, quæ antonomasticè dicuntur *Scripturæ* ; sed quemcunque librum . Ratiocinatio enim Gulielmi, vniuersaliter valet . Nec infrequens est, vt de alijs quàm de diuinis Scripturis, legatur, *sicut dicit Scriptura* . Quod benè notauit Menardus ad concordiam Regularum S. Benedicti Anianensis ^a .

^a cap. 12. §. 1.

¶ **16** Truncatæ Patrum allegationes, ijs ex Patribus malitiosè sublegendis, quæ videri possint suffragari alicui nouitati; dissimulatis antecedentibus, aut consequentibus è quibus vera Patris mens innotescat, merito improbantur. Eoque nomine in VI. Synodo^a, sigillatur Macarius Antiochenus, quod verba D. Athanasij infideliter allegaret, expromptis ijs, quæ errori pro quo satagebat, fauere viderentur; studiosè autem pressis cæteris, è quibus poterat de veritate & sana B. Athanasij doctrina constare. Dixerat hoc ipsum de æui sui erroribus S. Cyprianus^b corruptores vocans, & interpretes falsos, qui extrema ponerent, & superiora præterirent: partim memores, & partim subdole non recordantes, scindentisque vnus capituli sententiam, vt ipsi ab Ecclesia scissi erant. Accuratè item, D. Augustinus^c de interpolatore quodam libri sui ad Valerium queritur, quod alicubi medijs detractis sententias interrumpere, alicubi extremis non additis decurtaret. Idem^d alibi^d, priuilegium hoc vocat Manichæorum, sumere ex eodem libro, quæ vellent & sibi putarent conducere, cætera præterire. Omnibus Hæreticis idem ex S. Basilio tribuit Eulogius apud Photium^e. Hoc vocabat Facundus^f, ex multis atque apertis pauca & obscura, verbis non ex integris ac perfectis, particulas demordere; quod ait proprium esse hæreticorum: illudque paucorum verborum furtum, & quidem maledico dente concisorum, abs se vsurpatum negat. A Cassiano^g impudentis mendacij & infaniæ, notatur huiusmodi truncata allegatio. Mendacij quidem, eo quod per truncationem aliud proferatur, quàm reuera dixerit, qui scripsit. Infaniæ verò, quia non sapuit, qui non perspexit quid legi possit: quasi qui sibi abstulit intelligentiam, auferre possit omnibus lectionem: ita vt non aduertant consulto libro allegato, fraudem factam per truncationem.

^a Actione 8.^b lib. de unit. Eccles.^c l. 2. de nupt. cap. 2.^d l. de prædest. Sanctor. c. 11.e Cod. 225.^f lib. 9. cap. 2.^g lib. 7. de In. carn. cap. 1.

17 Citabat aliquando Ioannes Sarisberiensis^a in scri-
 ptione Christiana Apuleium, addens nequaquam ab-
 horrere se à talis Scriptoris (cuius infamia apud D. Au-
 gustinum^b expressa legitur) suffragatione, vt externis
 quoque consensisse in eo quod tradebat, deprehende-
 rentur. Neque me item pudebit, Apuleium in hanc rem
 aduocare; adedò concinnè improbat allegationes trun-
 catas, & malitiosè recisas. Locus est apud eum in Apo-
 logia altera, vbi cum grauaretur ob quædam verba ex
 literis Pudentillæ, sola excerpta, & ab ordine suo seiuga-
 ta, occultatis cæteris, supra & infra scriptis subdit. [To-
 tam sodes Epistolam cedo; sine omnia inspiciam, prin-
 cipio ad finem perlegam. Multa sunt, quæ sola prolata,
 calumniæ possint videri obnoxia. Cuius oratio insi-
 mulari potest, si ea quæ ex prioribus nexa sunt principio
 sui defraudentur. si quædam ex ordine Scriptorum ad
 libidinem supprimantur.] Et mox. [Oro te Maxime,
 si literæ ita vt partim vocales dicuntur, etiam propriam
 vocem vsurparent; si verba ita vt Poëtæ aiunt, pennis
 apta vulgò volarent; nonnè cum primùm Epistolam
 istam Ruffinus mala fide exciperet, pauca legeret, mul-
 ta & meliora sciens reticeret, nonnè tunc cæteræ literæ,
 se electè se detineri proclamassent? verba suppressa de
 Ruffini manibus foras euolassent? totum Forum tu-
 multu complessent? se quoque à Pudentilla missas, sibi
 etiam quæ dicerent, mandata: improbo ac nefario ho-
 mini, per alienas literas falsum facere tentanti, ne au-
 scultarent; sibi potiùs audirent.] Huius quoque moni-
 ti Aduersario ingerendi iniecta necessitas est, quando-
 quidem mutilas & truncas Patrum sententias, præcisè
 quatenus causæ suæ commodant, non rarò inducit.

18 Multò turpius fuerit, Patribus affingere, quæ non
 dixerunt; & ea ex illis allegare, quæ apud illos non com-
 parent: de qua illiberalitate, plenè Ruffinus, agens de
 adul-

^a lib. 6. de nug
 cap 28.

^b l. 8. de Ciu.
 c. 14. Ep. 16.

adulteratione librorum Origenis; quam siue verè, siue falsò, contendat factam (nam aduersantem hìc habet S. Hieronymum) parum interest scire: & reuera eas profert Ruffinus insertarum Origeni falsitatum coniecturas, vt quamuis indubitatum videatur, non omnia Origenis falsiloquia, esse ab adulteratoribus inserta, quod Sanctus Hieronymus rectè euincit; aliqua tamen admitta, illis esse à falsarijs & corruptoribus, difficile sit inficiari. Satanam huius falsariæ nequitiae primum authorem, facit ibi Ruffinus, dicens eum agentem cum Eua, & referentem Dei mandatum, vt de omni ligno paradisi comederent, falsaria adiectione monosyllabi *non*, grauitatem importabilem illius præcepti monstrare tentasse. Imitatos patris sui Satanæ nequitiam hac in parte hæreticos, confirmat ibi Ruffinus. [Nam sicut eorum Patri Diabolo, ab initio falsare verba Dei, atque inflectere à suo Ordine, & sui veneni interserere virus, studium fuit: ita & istis successoribus suis, hanc suæ artis hæreditatem reliquit.] Confirmat hoc fusè Ruffinus, prolato exemplo Clementis Romani, cuius recognitiones filij Belial admisto plurimo veneno adulterarunt. Item adducit corruptiones, quibus deformatus est Clemens Alexandrinus, ac etiam S. Dionysius Alexandrinus. Narrat similia inferiùs de corruptione libri S. Hilarij adhuc superstitis: itemque de adulteratione operum S. Cypriani, inserto illis tanquam ipsius S. Cypriani, vitioso opere Nouatiani de Trinitate. Insigni denique vafritie falsatum S. Athanasij librum, recitat ibidem Ruffinus: qui an his vitijs, quæ in alijs castigat, remordeatur; nunc non quæro, quamuis suppositis S. Sixto Pontifici admistis nonnullis scripturis, Sexti Pythagoræi sententijs, & Pamphilo Martyri falsò ad scripta Origenis defensione, quæ verè hominis Arianissimi erat, & idcirco sub Eusebij nomine minùs commodasset Origenis plerisque item inter-

pola-

polationibus in omnia , quæ è varijs Patribus è Græco vertit, monstrasse satis superque videtur Ruffinus genium suum ; ita vt posset ei occini , has corruptiones insectanti, turpe esse Doctori, cum culpa redarguit ipsum .

19 Grauis omninò hæc culpa , infecire Patrum filiginem admistione hordei, aut lolij, vel alterius noxiæ materiæ , vt vnde pabulum lectum animorum sperabatur, inde creetur exitium . Non secus sanè, fieri videtur in hoc genere, quàm fecerunt perfidi illi Græci, quos cum Latini bellum Saracenis inferrerent, nequiter corrupisse com meatum, admista farinæ calce, ex Niceta scribit Baronius anno 1147. & illustrat alijs exemplis Gretserus in Apologetico pro expeditionibus Cruciatas, tractans objectionem de earum exitu infelici. Similem planè esse hæc corruptæ & noxiæ doctrinæ mixturam, cum probata & fructuosè eduli Patrum doctrina, ex Irenæo liquet, qui doctrinam hæreticam, gypsum lacti admistum nominat ^a. Eam ergo Græcanicam perfidiam, ^{a lib. 3. c. 192.} quæ iusto iudicio Dei in eorum tandem capita recidit, æmulantur qui admiscunt scriptis Patrum, alienas ab eorum puritate fermentationes. Verè Caupones, bonum vinum aqua miscentes, vt philosophatur Isidorus Pelusiota ^b. Possumus etiam supra hæc cramata & cibarias mixturas malignas, subuehere hanc culpam, ita vt ad immane sacrilegium pertingat. Sunt scripta autorum, veluti conditoria & tumuli, iam non corporum, sed animi ac ingenij autorum, vt cum Themistio alibi diximus: Et superius cum Petro Cellensi, scripta quæ nobis à SS. supersunt; cum eorum reliquijs contulimus, ita vt doctrinæ libri Patrum comprehensæ, sint quædam eorum sacræ & pretiosæ exuuiæ, venerationem omnem commeritæ.

20 Qui ergo pro scriptis Patrum obtrudunt adulterina, & suppositiua opera, ijs sunt consimiles quos ex Glabro

bro, & alijs cum Baronio ad Christi annum 1027. referre alibi memini, ossa profana, & radices, ac huiusmodi gerras, pro sacris reliquijs venditantes. At qui scripta, quæ verè Patrum sunt, suis misturis corrumpunt, ijs non absimiles videri possunt, quos sacrilegè commiscuisse ossibus Sanctorum, profana ossa, vel ossa iumentorum, proditum est in sacris Historijs. Fecere hoc impij homines non semel, vt reliquiæ vilescerent, easque aliquando frixas cum ossibus camelorum (proh nequitiam!) retuli cum de anomalia in cultu reliquiarum.

21 Hæc item cautio, fuit Aduersario cum quo agimus, necessaria: quandoquidem supra vidimus, eum aliquando vocare quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt: & nominatim notatum est à non nemine, allegatam ab eo esse Concilij Chalcedonensis relationem ad S. Leonem, qua affirmari dicit, Romanum Pontificem à Sanctis Apostolis Petro & Paulo suam accepisse authoritatem, qua omnibus Ecclesiæ membris tanquam caput præsidet. In quem locum, falsò intrusus est S. Paulus. Concilium enim Chalcedonense, alloquens S. Leonem, tantùm ait, ipsum pro omnibus constitutum esse interpretem vocis S. Petri: Ex quo cõsequenter agnoscit Concilium, S. Leonem præsidere omnibus vt caput. Nulla hìc S. Pauli Ecclesiæ capitis mentio: Habuit ergo Aduersarius in sua typographia Concilium Chalcedonense, diuersum ab eo, quod Ecclesia comprobauit. Et expectandum est, vt eodem iure, nouum codicem Euangeliorum in idem habeamus, vnde petatur S. Paulum coniunctim cum S. Petro, fuisse caput Ecclesiæ, ex aliquo ibi expresso Christi oraculo.

22 Hæsi aliquandiu, an illud quoque monendum esset, delectum habendum esse eorum, qui proferuntur vt Patres. Sed Aduersarij modus agendi, vt id quoque monerem, extorsit. Et in omni quidem rigore, quotquot
Deo

Deo filios per doctrinam procreant, dici possunt eorum Patres: Id quod etiam Philosophis ex usu fuit; Apud eos enim, erudire erat generare, ut notavit Clemens Alexandrinus^a. Itaque nomen *Patris Ecclesie*, in quosvis Ecclesiasticos Doctores cadit, in rigore loquendo. Usus tamen receptus non fert, ut quicumque Sacri Doctores nomine *Patrum Ecclesie* insigniantur: sed necesse est eos & antiquitate, & doctrinae redundantia præcellere; nec esse minutiloquio Scholastico addictos. Idcirco enim Doctores, qui Scholastici passim dicuntur, inter Patres Ecclesie non numerantur: quia neque adeo antiqui sunt, neque eam solidæ doctrinae qua præcellere simplicitatem tenuerunt, quæ à philosophico scribendi modo esset aliena: Quin potius eo acumine & Philosophorum propria spinositate scripserunt, adhibita accuratione, Metaphysica & Dialectica, ut eorum doctrina aliud esse non videatur, quàm Philosophia Christiana; ab illa quidem inani Philosophia, quàm Apostolus fugillabat longè differens; sed tamen longè alterius rationis, quàm sit scribendi modus à Patribus adhibitus, eo subtili & philosophico minutiloquio vacuus, pleniorque maiestatis & dignitatis.

^a lib. 4. Strom.
 & lib. 5. c. 2.

23 Quod vetustatem deposcebam in Scriptoribus, qui *Patrum* denominatione sint honestandi, consentaneum videtur Anastasio Sinaitæ, qui S. Cyrillum Alexandrinum duobus ferè seculis ab ipso abiunctum, habuit pro ultimo eorum, qui suo tempore Patres haberentur. Id enim esse videtur, quod dixit^b, S. Cyrillum fuisse omnium Patrum signaculum. Doctores ergo omninò multos, qui à tempore S. Cyrilli ad ipsum Anastasium floruerant, quia vix plusquam sæculo vno, atque dimidio antecesserant non habuit pro Patribus. Consulto omisi inter huius denominationis condiciones, doctrinam sanam & ab heresi ac erroribus damnatis alienam.

^b cap. 7. § 81.
 2°.

S Quan-

Quantavis enim sit antiquitas, nisi vel errores quibus Scriptor aliquis fordet, fuerint materiales, & per ignorantiam inuincibilem contracti, cuiusmodi complices sunt Arnobij, atque Lactantij: vel nisi bona multa exoletis iam erroribus à quibus nihil ultra sit timendum, ab authoribus adiuncta, suadeant authores illos retineri, & bonis tantum probatis, deferri authoribus tanquam Patribus, ut in Tertulliano, ac Origene factum videmus. Nisi inquam ista interueniant, antiquitas sola non efficiet, ut Patres habeantur authores vel suspecti, vel aperte reprobati, quoad doctrinam. Testes Bertramus & Abelardus.

24 Circa hanc cautionem, desideratur Aduersarij iudicium ac fides. Ut syllabus Sanctorum Patrum grandesceret, & dilataret phylacteria, annumerauit 88. Patribus Rheginonem, Lyranum, Iacobum Caetanum, Cusanum, ac si superis placet, Paulum Æmilium, quia Canonicus erat Parisiensis: qui ut in sui temporis historia non profus improbetur, tamen non is est, qui nomen *Patris Ecclesie*, impleat. Verum hi omnes, quod secundum fidem defuncti sint, & in pace Ecclesie quieuerint, potuerint (etiam si minus apte, tamen absque labe) accenseri Patrum Sanctorum catalogo.

25 Quid verò fiet Claudio Taurinensi, cui Aduersarius ^a integrum caput addixit, nulla planè adhibita cautione, aut eleuatione hominis; de quo potius, ut de vno Fundatorum Parisiensis Academiae loquitur perhonorificè. At homo in scrutandis Patribus, & refodienda antiquitate assiduus, ignorare non potuit, (certè non debuit) quis tandem fuerit Claudius Taurinensis: nempe homo impijssimus, è schola Felicis Vrgelitani Gentilis sui, Nestorianæ hæresi infamis. Hunc Claudium ut nomini suo responderet, in veritatis itinere claudum fuisse, ait qui haud procul ab eo aberat Valafridus ^b: addens

^a lib. 3. c. 48.
^b lib. de reb.
Eccles. cap. 8.

va-

variorum Catholicorum scriptis, postea perfossus, suo iudicio damnatum, interiisse: Ionas Aurelianensis, inter eius impugnatores illustres, in præfatione qua Carolo Regi suum opus contra hunc Inconoclastam inscribit, obseruat, detestandum hunc hominem, Arii fuisse sectatorem, & post obitum eius, inuēta esse in Episcopij Taurinensis armario, scripta nefaria, quæ eo clandestinè intulerat, vt Arrianismum, vel mortuus disseminaret. Dungalus quoque à quo impius iste castigatus est, ac confossus, ait hunc fuisse regulū de radice colubri egressum, Felice magistro suo nequiores: & nominatim eum exhibet Romanis Pontificibus iniuriam, ipsique S. Petro infensum; quem querebatur à rudi plebecula adiri peregrinando, eo quod à Christo ligandi, ac soluendi potestate instructus esset; qua tamen excidisset per obitum. Et videtur planè ad Claudium istum, de Felicis Gentilis sui radice regulum, pertinere, querela illa Alcuini, Epistola ad Paulinum Aquileiensem, strenuum Felicis Impugnatorem. [Nunc iterum antiquus serpens de dumis Hispanici ruris & speluncis venenatæ perfidiæ, contritum non Herculeæ, sed Euangelicæ clauæ caput, reuelare conatur, & prioribus nequitæ poculis, nouæ maledictionis toxica immiscere.] Hanc (vt subdit) infectionem poculorū fidei, & nuptialis vini, quod Christus ex aqua Virgini Matri (Ecclesiæ scilicet Sanctæ) salubriter potanda conuertit, iteratam in aquas stultitiæ commutationem, ad Claudium Felicis gentilem & sectatorem pertinere, adiuncta suadent. Paschalem Papam, quem Theodemirus Abbas ipsi indignatum scripserat, & *Apostolici* titulo honestarat, ineptè grammaticando contempsit, & de *Apostolici* gradu exturbauit, dicens; non esse dicendum Apostolicum, qui non est Apostoli custos, iuxta insulsam notationem, quam ei voci subiecit; idest, qui Apostoli partes non implet, fungiturque officio. Qua.

in parte, præterquam quod vt ei exprobrat Ionas, misit manum suam in Christum Domini, videtur astrinxisse Pontificiam dignitatem probitati præfulis; ita vt ea dignitate excidat, qui destruitur sanctitate: vt postea explicatiùs dixit VVicleffus.

26 En quos Sanctos Patres nobis appendit, ac celebrat Aduersarius. Et quanquam is Claudij Commentarius, ab alijs adscribatur Claudio Altissiodorensi, eoque sub nomine potuisset æquè pauca illa, & facillimè expeditibilia, quæ ex eo corrogauit, allegare: Tamen magis illi sapuit nomen *Claudij Taurinensis*. Et verò Claudius Taurinensis, Episcopus fuit, non ille alius Altissiodorensis Monachus; cuiusmodi suffragationes captat studiose Aduersarius. Præterquam quod cum sit antiquitatis peritus, rectè vidit, eum esse Commentarium Claudij Taurinensis. id quod liquet ex adiunctis, quæ auctor in operis in scriptione signat, de sua in Ludouici Imperatoris palatio cõmoratione, quam Valafridus, Ionas, & Dungalus, Claudio Taurinensi adscribunt. Et idem liquet, ex codicibus quos Ioannes Tilius, illum Commẽtarium Claudio Taurinensi adscribere testatur, vt propterea qui eum sub nomine Claudij Altissiodorensis priùs ediderant, ab eo moniti, errorem sint deprecati. Palpabiliter igitur deprehendimus, Aduersarium, suam in Patrum lectione peritiam perpetuò ostentantem, nefandos Ecclesiæ hostes, eorum qui verè Patres audire debent, iudicij confossos, annumerare SS. Patribus. Quod si per hallucinationem ac imperitiam factum est, vbi ea tanta Patrum peritia, de qua Aduersarius sibi vbiq̃ue ablanditur? Si verò fuit suppositio meditatò ac scienter facta, non potest Aduersarius defugere adulteratoris notam, non minùs tetram, quàm sit ea, quæ inuitur moneta adulteratoribus, & æra pro argento, vel auro supponentibus, in titulo Codicis de fals. monet.